

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф.д.н. Любомир Тодоров Халачев, НАТФИЗ „Кр.Сарафов“,

върху научните трудове (художествено-творческата продукция) за заемане на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 8.4. Театрално и филмово изкуство (кинознание, киноизкуство и телевизия) обявено в ДВ бр.57 от 19 юли 2019 с кандидат д-р Ема Емилова Константинова.

Уважаеми колеги,

Оценяваме хабилитационните трудове на д-р Ема Константинова. Кандидатката е завършила специалността „Филмов и телевизионен монтаж“, след което магистърската програма „Мениджмънт в екраните изкуства“ и е защитила докторска дисертация на тема „Продуциране на документални филми и предавания за телевизионния екран“. Освен продължителното и задълбочено обучение в НАТФИЗ тя е работила по много и различни аудио-визуални продукти – документални филми, телевизионни програми, рекламни клипове. Ема Константинова има сериозни познания в областта на киното и телевизията в различни области- тя работи основно като режисьор по монтажа, но също така се изявява като сценарист, режисьор и продуцент. За нас е особено важна практиката ѝ като продуцент в различни филмови и телевизионни програми, защото в момента преподава на студентите от бакалавърската програма по „Филмово и телевизионно производство“ .

I Творческа дейност и резултати.

1.Оценка за представените творчески продукти за хабилитация.

Кандидатката е представила за хабилитация документалните филми „Кота 42“, „Антарктическо лято 2018“, „Соня Йончева- Sempre libera“ и "Exemplary behaviour". Също така при общата оценка ще се анализират и педагогическите ѝ качества като се разгледат представените програми за модулите, по които кандидатката преподава.

„Кота 42“ –

Историята на алпиниста Иван Кожухаров и предизвикателството, което той отправя от своята инвалидна количка към Монблан е завладяващ разказ за силата на човешкия дух. Заснет прекрасно, със задълбочен поглед към детайлите, с оригинални гледни точки, филмът успява още в самото начало да ни въведе осезаемо в света на Иван Кожухаров- героят на този емоционален разказ. Авторите (в случая особено място заема режисьорът и монтажист Ема Константинова) още с избора на темата заявяват своето отношение към героя- те сякаш го „издигат“ със собствените си ръце до височината на неговите мечти. Тази височина е ни повече, ни по-малко – връх Монблан. Бавно, търпеливо ние проследяваме тежката участ на героя, водени от тихият му шепот. Този особен глас като че ли става вътрешен коректив за неговото ново естество- човек, който живее благодарение на помощта и усилията на другите. Без да е задължен да моли обществото- просто той попада както сам казва в „нови хоризонти“, т.е. в общество което му позволява да живее при тези условия. Авторите не са се поблазнили от възможността да направят публицистика, като сравняват положението в България и в Швейцария на хората с увреждания само за да покажат колко е лошо положението у нас. Те се вълнуват повече от вътрешния, духовен подвиг на героя отколкото от тежките материални реалности в България. И са прави- победата на Иван е най-голямата възможна победа на човек, поставен в условията на безнадеждност. Затова и финалът на филма ни вдъхва доза надежда. Трябва да подчертая, освен общата позитивна оценка, много добрата работа на кандидатката върху цялата пост-продукция, не само монтажа, но и звука, музиката.

„Примерно поведение“-

Както други подобни филми този разказ за човешко убийство, за това как да намерим сили в себе си и да погледнем зад стената от вина, болка и мълчание и да достигнем до възможността да простим, трогва и ангажира нашето внимание. Темата е безспорно много важна, както е важна всяка възможност да говорим за отношенията в съвременното общество. Особено за отношенията между свободните хора и тези, които се намират в затвора- без значение защо и по каква причина са попаднали там. Няма да анализирам подробно филма и отношението ми към него още повече, че той вече доказва своето съществуване с множеството награди на фестивала в Лайпциг. Искам

само да подчертая (заради задачата която изпълняваме) прекрасната работа на Ема Константинова като монтажист. Винаги съм казвал и продължавам да го повтарям, че мястото на нашите оператори, монтажисти, звукооператори и т.н. не е да чакат пред вратата на МК за помощ, а активно да участват в общия европейски процес по създаване на кино. Именно в този натрупан опит, който естествено довежда кандидатката до участието ѝ в престижна международна продукция, аз виждам възможността на Ема Константинова да участва успешно в програмата на НАТФИЗ. И затова така активно защитавам нейното участие и постиженията ѝ в този филм. Смятам работата ѝ (както и работата на операторите, звукооператорите и т.н.) в този филм за много добра.

„Антарктическо лято - 2018“ –

Филмът е във формата на емоционален репортаж, който ни запознава с поредната експедиция на българските учени на Антарктида. За онези които не знаят, България е между тези 21 държави, които имат полярна база и имат правото да участват в решенията за съдбата на този континент. Това е едно от малкото международни участия, които представят България изключително в позитивна светлина- това не трябва да се забравя. Авторите внимателно и със симпатия проследяват повтарящото се, рутинно ежедневие на учените от екипа, които стъпка по стъпка изпълняват заложената програма, като в тази програма е включено и „антарктическото“ празнуване на Коледа и Нова година. Филмът е снет прекрасно, намерени са красиви и характерни състояния, пейзажи, дори близки планове на животни и птици. Бавно и спокойно, подобно на късото антарктическо лято, авторите ни запознават със състава на поредната експедиция, правят ни съпричастни към простото ежедневие, което всъщност съдържа в краткия си график редица сериозни изследователски задачи. Правят впечатление прекрасните кадри, заснети с дрон – вижда се как погледът от горе, от височината на полета ни представя съвършено друга емоционална картина, тя ни впечатлява и до голяма степен позитивното въздействие на филма се дължи именно на тези кадри. Кандидатката се е справила прекрасно с цялата пост-продукция и особено трябва да се подчертае внимателното, органично присъствие на музикалната тема във филма.

„Соня Йончева – Sempre libera“ –

Темата е безкрайно интересна и персонажът на младата оперна певица Соня Йончева, летяща към върховете на оперното изкуство в света е благодатна за филмово произведение. Но, авторите са изпуснали възможността да създадат вълнуващ и емоционален разказ, в който да видим оперното чудо Соня Йончева, като са забъркали коктейл от документално-репортажен микс разказващ за всичко, което тя е преживявала от раждането си до днес. При това не става дума за преживян 80 годишен живот, който предполага лутания и протуберанси в живота, издигания и падения. Не, става дума за млад човек който уверено върви по пътя към успеха. Непрекъснатото мятане от Ню Йорк до Пловдив през Милано и Мюнхен не ни дава възможност да се фокусираме върху истинския талант на певицата, защото безкрайните меандри на живота ѝ през които ни превеждат авторите са пълни с много ненужни детайли, повтарящи се незначителни лични оценки или майчински спомени, затрудняващи чисто емоционалното възприятие. Все пак филмът не трябва да е само биографичен документ, а творческо създание което може да има друго значение освен елементарното повествование следващо стъпките на житейската съдба на героя.

Смятам, че ако разказа беше съкратен до 50мин и бяха извадени ненужните части от Пловдив и безкрайното количество фотографии можеше да се получи много добър филм. Също така не ми харесва демодираното използване на фотографиите, които поставени мозаечно върху масата, завъртени от погледа на оператора неизменно ни връщат към 60-те години, когато обикновено филмите -пътешествия се правеха именно по този начин, заради невъзможността да пътуваме свободно по света. На места, може би поради сложността на обстановката, изображението е некачествено или просто неутрално като характер. Разбира се трябва да отбележим огромното количество прелетени километри и организацията на работа в различни условия- едно очевидно затруднение за всеки екип, с което Ема Константинова се е справила като продуцент на филма много добре.

Когато говорим за работата на кандидатката не като продуцент или режисьор, а като пост-продукционен супервайзър отговорен за целия пост-продукционен етап трябва да отбележим прекрасната работа със звука. Един подобен филм изисква (особено когато става дума за малък бюджет или скромен екип, за разлика примерно от екипа на Вим Вендерс в „Буена Виста сошъл кльб“!) прекрасно познаване на възможностите на директния звук, звука взет от записната кабина, записът от CD или изпълнен по време на концерт. Както и възможностите за тяхното най-добро

миксиране по време на пост-продукцията. Кандидатката не е звукорежисьор, но познанията ѝ в тази област ѝ позволяват да контролира процеса и аз съм убеден, че до голяма степен качеството на звука (толкова важно в подобни филми) е резултат от нейните професионални умения, които всъщност обсъждаме в тази хабилитация.

2. Приноси на хабилитационните трудове

Приносите, които кандидатката извежда като основни са ясни и разбираеми. Приемам, че това което е подробно указано в тези приноси е правилно формулирано и подредено. Ето моята оценка на тези приноси:

„Кота 42“ - филмът е създаден като част от “Програма за мотивация и интеграция на хора с увреждания”, той е показван на участниците в програмата в разговори и дискусии по цялата страна. Смятам, че дори само това да беше приносът на този филм, неговото създаване щеше да има смисъл. Но той е повече от констатация на една програма-превърнал се е в творчески акт. С което още повече допринася за каузата, за която е създаден.

„Примерно поведение“ – В този случай виждаме как активното творческо присъствие на монтажиста може да донесе неизмерими творчески ползи за филма. Особено като се има пред вид, че режисьорът и автор на идеята Мицкевичус умира преди завършването на филма и в ръцете на неговите приятели, поели работата след смъртта му разказът се разпада в различни посоки. Ема Константинова се включва в прекомпозирането на целия материал и като следствие достигаме до един безспорно много силен филм. Този случай отново идва да подкрепи тезата ми, че кандидатката има възможности да анализира, да обединява, да подкрепя и други авторски идеи. Качества, много важни в една бъдеща преподавателска дейност.

„Антарктическото лято на 2018“ – отново имаме своеобразно припокриване на творческия успех с „ползата“ от кинодокумента. Със своята непосредствена атмосфера, с прякото наблюдение и архивиране на случващото се през лятото на 2018г в Антарктида филмът допринася за обогатяване на изследователската работа на нашите учени. А както вече казах в анализа на работата, ние сме част от едно много солидно и уважавано общество на учени-полярници, един изключително позитивен за България факт. Затова приемам, че приносите на филма освен качествата му като изкуство са също очевидни.

„Соня Йончева – Sempre libera“ – със сигурност множеството заснет материал, натрупан в течение на две години от работата върху филма са ценен архив за живота и творчеството на тази наша именита певица. И колкото повече време минава (надяваме се че нейната кариера ще се развива възходящо!) толкова по-ценен ще става този архив. В този смисъл съм съгласен с кандидатката, че дори натрупването на огромния по количество видео материал, в който имаме среща и с други известни световни творци, си струва труда да заснемеш подобен филм.

II. Учебна и преподавателска дейност.

Смятам че във връзка със задачите, които си поставяме анализирайки качествата на кандидатката трябва да обърнем специално внимание на нейната преподавателска дейност. Ема Константинова пое новата бакалавърска специалност „Филмово и телевизионно производство“ и съвсем естествено запълни всички модули, характеризиращи спецификата на специалността. Модулите които тя преподава са:

“Организация на АВП”

“Документация в АВП”

“История на филмовото продуцентство”

“Организация на филмовия процес”

При прегледа на тези планове се вижда цялостната картина на продуцентската професия, добре рамкирана в преподаваните модули. В тях има всичко което е необходимо на бъдещите организатори на процеса- история на продуцентството, документацията, необходима по време на цялото производство, основен анализ на целия процес от идеята до готовия филм. Безспорно Ема Константинова познава добре целия процес и ще бъде полезна в своята преподавателска дейност. Аз бих направил една единствена забележка- струва ми се, че в увлечението да се създават повече модули има дублиране на темите. Може би модулите трябва да се съкратят, за да не се зарежда съзнанието на младите продуценти с терминология и действия които се преповтарят и могат да ги доведат до заключението че работата на продуцента е в заучаване на термини и постулати- а всъщност тази работа е възможно най-прагматичната част от работата в едно филмово производство.

III. Административна и обществена дейност.

1. Лични впечатления от кандидата.

Познавам Ема Константинова като студентка в бакалавърската степен по специалността „монтаж“, след това като част от магистърската програма по „Мениджмънт в екранните изкуства“, като докторант чийто научен ръководител бях и в момента - като член на катедрата. През всичките тези години тя е доказвала възможностите си да учи и да работи успешно в много вариантна професионална среда, усвоявайки различни професии в богатството от възможности на аудио-визуалното производство. Ема Константинова е участвала в различни международни програми, знанието на езици и високата ѝ теоретическа подготовка я правят много подходяща за по-нататъшна преподавателска и научна работа. В момента тя успешно използва натрупания опит, знания и творчески идеи за да преподава на студентите от бакалавърските специалности. Убеден съм, че насочването на Ема Константинова към преподавателската дейност в НАТФИЗ е успешна идея, която напълно доказва възможностите както на кандидатката, така и на катедрата да обучава и стимулира най-добрите си студенти да продължават традициите в преподавателската дейност.

IV. Мнения, препоръки и забележки по дейността на кандидата.

След всичко казано до тук нямам забележки или препоръки към кандидата. Подчертавам още веднъж, че съм удовлетворен от представените материали, които обхващат цялостно и пълно дейността на кандидатката така, както е според изискванията на Закона и Правилника на НАТФИЗ за развитие на академичния състав.

Подкрепям категорично положителната оценка за д-р Ема Константинова и препоръчвам на уважаемото научно жури да ѝ присъди академичната степен „доцент“.

Аз гласувам „За“.

Рецензент:

София

12.12.2019г